

Battlefield Dignity

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Parshat Shoftim 5782

לא ישא גוי אֶל גוי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה : פ

Unfortunately, we have not reached this prophecy yet – as can be read in the headlines today that Israel has bought airplanes to refuel (letadlek) fighter jets on their way to Iran. So the words of our parsha are mor relevant (me'od relavantim):

דברים פרשת שופטים פרק כ פסוק א
**כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶדְךָ וְרֵאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ
הַמַּעֲלֵד מֵאַרְצְךָ מִצָּרִים :**

Rashi, as you will remember, learns from here that soldiers are to have “no mercy”:

רש"י דברים פרשת שופטים פרק כ פסוק א
על איבך - יהיו בעיניך כאויבים, אל תרחם עליהם כי לא ירחמו עליך :

The Siftei Hachamim explains that Rashi's interpretation is prompted by the fact that “al oyvecha” is superfluous, accordingly it comes to teach us something.

שפתי חכמים דברים פרק כ פסוק א אות י
דאליכ ל"ל למכתב "על אויביך"!! ודאי אם יצאו למלחמה לא יצאו על אוהבים! :

Now it should be clear to you that Rashi's comment is not his personal intuition (indeed 99% of his comments are based on divrei hazal) – rather he is actually quoting the Midrash that learns the idea from God Himself:

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת שופטים סימן טו
**כי תצא למלחמה על אויביך, מהו על אויביך? אמר הקדוש ברוך הוא : צאו עליהם כאויבים כשם
שאינם מרחמים עליכם כך אתם לא תרחמו עליהם, ראה מה הם אומרים " לָכֵן וְנִכְחַדְתֶּם מִגּוֹי וְלֹא
יִזְכַּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד" (תהלים פג)**

We cannot afford to exhibit mercy, for the wars against Israel are, as the Psalmist writes, genocidal (lehakchada) [Indeed, the proclamations of the Ayatollahs bear this out].

Now, while all this is well known to you, what you may be less familiar with are the calls to today for “Purity of Arms” (tohar haneshek) which are to include “Human Dignity” concerns (kavod haadam - what halacha calls kavod habriyot). So what I would like to do today is look at what exactly are the demands of kavod habriyut.

The value of KAVOD HABRIYOT is very great in Jewish thought and we see already in the Gem (Ber. 19b):

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יט עמוד ב

תא שמע: גדול כבוד הבריות שדוחה [את] לא תעשה שבתורה.... תרגמה רב בר שבא קמיה דרב כהנא בלאו ד"לא תסור".... כל מיילי דרבנן אסמכינהו על לאו דלא תסור, ומשום **כבודו שרו רבנן**.

(The mitzvah of LO TASUR is also found in our parsha and gives the rabbinic establishment the authority to promulgate laws in line with Torah values. It is these rabbinic laws which are abrogated by the needs of human dignity).

Ency Talmudit gives a nice overview:

אנציקלופדיה תלמודית כרך כו, [כבוד הבריות] טור תעז - תעח

צריך אדם להזהר בכבוד הבריות - וכתבו אחרונים שמצוה היא - ואסור לו לביישם או לבזותם, ושנינו שחייב אדם לחלוק כבוד לחבירו, ואמרו: יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, שכשם שאדם רואה את כבודו, כך יהא רואה את כבוד חבירו, וכשם שאין אדם רוצה שיצא שם רע על כבודו, כך יהא אדם רוצה שלא להוציא שם רע על כבודו של חבירו,

All this is fine and good, but as Kohelet teaches, there is a time for everything:

קהלת פרק ג פסוק א, א

(א) לְכֹל זְמַן וְזְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם: ❖

So indeed:

קהלת פרק ג פסוק ח, ח

(ח) עֵת לְאֶהָב וְעֵת לְשֹׂנֵא עֵת מְלַחֶמָה וְעֵת לְשָׁלוֹם: ❖

So I propose that it is a category mistake (טעות בקטגוריה) to apply kavod hariyut of peacetime to kaavod habriyut during wartime.

What I mean by that is that Judaism believes there are two very distinct categories of ethics/laws: one for peacetime and one for wartime. This is brought clearly in the words of R. Kook:

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן קמג

ענייני הכלל דמלחמות יוצאים הם מכלל זה ד"יחי בהם", שהרי גם מלחמת רשות מותרת היא, ואיך מצינו היתר להכניס נפשות רבות בסכנה בשביל הרווחה, אלא דמלחמה והלכות צבור שאני. ... ואי אפשר ללמוד מזה למקום אחר ...

And it should be noted that there is broad consensus on this division that R. Kook brings, indeed there practically no dissent (ain mi sheholek).ⁱ

So if you think about it, the diff between war and peace is that the issur on shefichut damim is removed (Yisraeli, amud hayemanmi, p137, sec. 24), and now the rule becomes:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נח עמוד א
אם בא להרגך - השכם להרגו,

In such a case, the soldier's DIGNITY (kavod hahayil) is not in being respected (mechabed) by his enemy but in being courageous (amitz) against him (bigvura).

כבודו לא בזה שהאיוב מכבד אותו אלא בזה שהוא נלחם נגדו בגבורה!

This is exactly what the Abarbanel explains on our parsha:

אברבנאל פרשת שופטים

שהכהן משוח מלחמה היה אומר אל העם שראוי שישמו לבם לג' דברים : האחד הוא לכבודם כי הכבוד הוא הדבר היותר נאהב אל האדם יותר מזולתו ולכן ראוי שילחמו בגבורה רבה כמנהג המעול' ולא שיפחדו וינסו כפחותי הלב ואנשים רקים פחותי המעלה וזה כיון באמרו שמע ישראל ר"ל הגבורים אשר מעולם אנשי השם הנקראים בשם ישראל אביהם שנא' לו (פי' וישלח) כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל :

Conversely, (ulhefech) the fainthearted (rach levav) is sent home because he is not courageous – and it is because of kavod habriyot that we send him home because we don't want to embarrass him:

דברים פרשת שופטים פרק כ פסוק ח

(ח) וַיִּסְפוּ הַשְּׁטָרִים לְדָבָר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ **מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרֹדף הַלֵּב יִלְדָּה וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ** וְלֹא יִמָּס אֶת לֵבב אֶחָיו כְּלָבָבוֹ :

משנה מסכת סוטה פרק ח משנה ה

ויספו השטרים לדבר אל העם וגוי' רבי עקיבא אומר הירא ורדף הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה

The Encyc. Talmudit summarizes as follows:

אנציקלופדיה תלמודית כרך כו, [כבוד הבריות] טור תעח
בכמה מצוות ודינים דרשו בהם שטעמם משום כבוד הבריות, כגון: חזרה מן המלחמה, שאמרו בה
חכמים: בא וראה כמה חס המקום על כבוד הבריות, שהירא **ורך הלבב** חוזר מן המלחמה, וכדי
שלא יתבייש בזה שהוא ירא ורך לבב, צייתה התורה שישבו מן המלחמה

And of course this bravery includes self-sacrifice (mesirut nefesh):

שו"ת ציץ אליעזר חלק יב סימן נז

וכשם שהותרה עצם המלחמה למסיבותיה ולמשימותיה ולהכניס בסכנה עם רב, כך אחת
מהלכותיה היא שכל אחד ואחד מאנשי הקרב **מחויב** למסור את נפשו...

We have many such stories:

From Esther

אסתר פרק ד פסוק יא

יא) כָּל עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הַחֹצֵר
הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהִמִּית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שְׂרָבִיט הַזָּהָב וְחִזָּה וְאֲנִי
לֹא נִקְרָאתִי לְבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם:
... טז) לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשׁוֹן וְצוּמוֹ עָלֶי וְאֶל תֹּאכְלוּ וְאֶל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
לִילָה וַיּוֹם גַּם אֲנִי וְנִעְרָתִי אֲצוּם כִּן וּבְכֵן אָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כָדַת וְכֹאֲשֶׁר אֲבָדְתִי אֲבָדְתִּי:

And the story of Lulianus and Papus

רש"י מסכת תענית דף יח עמוד ב

לוליינוס ופפוס אחיו - צדיקים גמורים היו.

בלודקיא - היא לוד, והיינו דאמרינן בכל דוכתא (בבא בתרא י, ב): הרוגי לוד אין כל בריה יכולה
לעמוד במחיצתן בגן עדן, ויש אומרינן: שנהרגו על בתו של מלך שנמצאת הרוגה, ואמרו: היהודים
הרגוה, וגזרו גזרה על שונאיהן של ישראל, ועמדו אלו ופדו את ישראל, ואמרו: אנו הרגנוה, והרג
המלך לאלו בלבד.

And then there is the story of Roi Klien who saved his unit (yehida) by jumping on a
grenade (רימון-יד).ⁱⁱ

האם נשמר כבוד הביות שלהם? Did these people have their dignity preserved?

Esther was raped (ne'eneset). Lulianus and Papus were killed by the sword (nehergu besayif). Roi Klien hitpotzetz meyav. Each of these people gave up their peacetime
dignity for wartime dignity.

Clearly having one's body blown to smithereens (leresisim) by a grenade (rimon) cannot be thought of as dignified in peacetime terms. But in wartime terms it is hard to imagine a more dignified death. Roi Klein, with his last breaths, "reported his own death, yelling "Klein's dead, Klein's dead" over the radio (מכשיר קשר) ... he then handed over his encoded radio to another officer (ketzin), who took command of the force, and died."

Similarly, I offer, soldiers in battle cannot be vouchsafed a dignified death in the peacetime sense – for it exists not. It matters little if one is stabbed or shot, burned or butchered – none can be thought of as dignified – whether executed by man or machine.

אין זה משנה אם אדם נדקר או נורה, נשרף או נשחט - אף אחד לא יכול להיחשב כמכובד - בין אם זה נעשה ע"י אדם או מכונה – נשק אוטונומי.

The dignity is in the act of dying for one's values (arachim), for one's people (ami). In the last words of early Zionist Joseph Trumpledor, who died defending the Tel Hai pre-state settlement in Israel,

"It is good to die for our country."

טוב למות בעד ארצנוⁱⁱⁱ

To conclude: KAVOD HABRIYOT indeed does apply during war time. But whereas **peacetime** dignity (kavod be'et shalom) entails honoring the other, **wartime** dignity (kavod be'et milhama) entails fighting courageously (lehilachem beOmetz uBigvura) against the other.

Of course this is not the ideal way the world should be. Of course we look forward to the day when the words of the prophet will be true:

ישעיהו פרק ב

לא ישא גוי אף גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה: פ

BBY.